

CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ

REDAȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70

cluj, Duminecă 21 Noembrie 1926

ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70

ANUL VI. No. 173 Apare în fiecare Duminecă

Constatari triste

Rolul de aducător al unei vești rele e totdeauna neplăcut. Câți asemenea mesageri pe vremuri n'au plătit cu moartea, unii cutezanți, alții simțul datoriei care-i îndemna să pue adevărul mai presus de orice? Ei, dar azi, în timpul tuturor libertăților, dacă nu mai e un pericol să faci pe crainicul durerii, rămâne ori cum o datorie să arăți oamenilor lipsurile supărătoare de care suferă.

Întâmplător sub toate guvernele — și mai ales sub cel trecut — s'a făcut atâtea caz de chestia școalelor și de problema culturii românești. Nu era săptămână, dacă nu zi, în care să nu tezești de inaugurarea unei școli, să nu dai de discursuri în care se atrage atenția asupra acestei imense lacune de care suferim, sau de felicitări schimbate între optimiști că de acum s'a procedat radical la stăpîrea analitismului. Naivii își închipuiau că de acum orice comună își are școala ei, orice băiat sau fată, la vârsta de 7 ani, găsește un loc pe o bancă a unei școli, ca să învețe cel puțin a ceti și a scri. Dar adevărul vine ca un plesnet de bici să ne trezească din această dulce închipuire. Afliți așezate, oameni buni, că în Maramureșul, care a dat Moldovei pe primii voievozi, din 43 de mii de copii în vârstă de a merge la școală, 36 de mii sunt condamnați să rămână analitici, pentru că n'au școlile sau dascăli necesari? Asta în veacul de glorie al douăzeciului, după opt ani dela Unire, după atâtea parăde, atâtea discursuri, atâtea făgădueli, atâtea inaugurări!

Nu-ți vine să te cutremuri, cititorule, când te gândești că astfel riscom să rămânem țara, de pomină,

care cu atâtea resurse la îndemână, după un război glorios și norocos, izbuteste să ajungă cea mai producătoare de analitici, din pricina bicorniciei oamenilor de sus, din pricina celor cari muncesc de predicile notari evrei prin comunei lui Dragoș Vodă, din pricina celor cari trimiteau peste granițe și băgau în buzunar banii depe vagoanele de porumb menit să stămpere foamea oamenilor care-și înșelau stomacul cu mămăligă din făină de cocălăi fără boabe?

Nu te cutremuri, cititorule, când afli că în anul de grație 1926, consilierii de la Satu-Mare au hotărât să introducă la Primărie limba maghiară ca limbă oficială, în statul românesc, la o instituție unde culmea culmilor, sânt funcționarii ce vor fi nevoiți să învețe limba maghiară, ca să nu riște a-și pierde slujba, și asta pentru că nu s'a luat din vreme măsura ca funcționarii unguri de acolo să fie obligați a învăța românește?

Și nu te cutremuri, cititorule, când afli că liceanii minoritari din Cernăuți, puși la cale de răivoitorii statului, au tăbărit asupra profesorilor trimiși să-i examineze la bacalaurat pentru că aceștia n'au consimțit să-și bată joc de datoria lor?

Înfioră-te, cititorule, dar fiorul acesta să nu-ți ucidă nădejdea de mai bine, să nu-ți strîbească voința de îndreptare. Nu. Căci ea e să fie un generator de mânie împotriva celor răi și nemernici, căci mânia dreaptă e o binecuvântată îndreptătoare a relelor.

St. Bezdechi, prof. univ. la Cluj.

Scrisori

Onorată redacție,
La apelul publicat în foaia noastră, — zic „a noastră“ căci a noastră a tuturor românilor trebuie să fie „Cultura Poporului“, care prin felul ei de a fi aduce reale foloase națiunii, — răspund cu aceeași dragoste și căldură cu care în Iulie 1924 mi-am oferit modesta colaborare în coloanele „Culturii Poporului“.

Cu această ocazie, țin să vă comunic că, scurta suspendare a foaiei noastre, am considerat-o ca un popas spre a porni apoi cu mai mare avânt; iar pentru aceasta, urmează ca fiecare din noi, pe lângă aportul adus cu condeiul, să aducă — în marginea posibilității și aportul său material, știut fiind că fără el, o foaie ca a noastră cu un tiraj însemnat nu poate face sacrificii până la infinit.

Întru cât mă privește voi căuta să fiu de folos „Culturii Poporului“ și în această privință.

Cu toată căldura
I. Naum-Delvardan

Onorată redacție,
Văd să foaia „Cultura Poporului“ trece prin mari greutăți. Pentru susținerea frontului cultural voi lupta și eu după puterile mele. De aceea vă rog a mă considera prieten devotat a cauzei ce susțineți și a primi un ajutor de patru sute lei pentru susținerea foaiei „Cultura Poporului“ trebuie să fie, cum a fost, cea întâi foaie de propagandă culturală în țara românească. Cu Dumnezeu înainte!

Primiți deosebită stimă,
Iancu Ciobanu,
profesor în Panciu (Putna)

Domnule director,
Întâmplător luând cunoștință că din nou ați pornit la drum, cu aceeași năzuință generoasă ca'n trecut nu mi pot exprima în destul bucuria mea.

Ca și'n trecut și de aici înainte voi sta alături de garda dv. de pioneri culturali și cu cât puțințele mele îmi permit voi contribui și pe mai departe la mâna de ajutor de care aveți nevoie.

Al Dv. devotat pioner,
Ion Iordache-Delasciei
din Zălau (Ardeal)

11 Noembrie în Coțmani

11 Noembrie pentru bucovineni este o zi sfântă, națională de veșnică aducere aminte a unei regăsiri după un secol și jumătate.

În orașul nostru s'a sărbătorit cu un deosebit fast.

Preotul a ținut la biserică o frumoasă cuvântare în care evocă scene emoționante din 11 Noembrie 1918 când armatele române intrau în Cernăuți în entuziasm și ovațiunile celor ce — în tăcere — așteptau ceasul sfânt, al dreptății spre a da „mână cu mână toți cei cu inimă română“.

Și au dat mâna cu mâna, incununând cu vulturul și treicolorul român, inima dulcei Bucovini, pentru a pune capăt duioasei și strigătoare „doine“ a marei Eminescu, care spune: *Din Boian la Vatra-Dornii, au umplut omida cornii...*

Dar nu s'au unit numai mâinile, ci și inimile ni s'au unit, consfințind prin lacrimile amare și cele de bucurie, unirea pe vecie; căci dacă cum spunea cineva — „Dzeu a făcut cu curgă sânge, la deslupirea Bucovinei de patria mamă, tot el a făcut ca unirea s'a facem fără vârsare de sânge;“ ceiaze tocmai nu este adevărat, dacă ne gândim la sângele celor opt sute de mii mucenici — împreună cu lacrimile amare a altor sute de mii rămași orfani — vărsat numai pentru aceasta.

La liceul „D. Cantemir“ din localitate s'a ținut și o mică serbare școlară unde elevii cl. VI au executat admirabil cântece și jocuri naționale precum și o mulțime de recitări.

Tot aici d. prof. Țigănescu a desvoltat pe larg, clar și bine documentat însemnătatea acestei zile — pentru noi, — care nu trebuie să rămână numai o simplă însemnare în cronica vremii, sau o efemeră întâmplare în istoria poporului român.

Și dacă prin ea nu s'a făcut o „cucerire cu armele“ a unei bucăți pierdute — cum s'au grăbit a spune dușmanii — s'a consfințit totuși, o regăsire, o reîntărire după 143 ani.

... Și regăsirile sunt cele mai puternice cuceriri sufletești.

Petre Dumitru-Copieru.

Inaugurarea nouilor clădiri școlare

În ziua de Octomvrie s'a ținut inaugurarea celor trei școli cu 5 sale de învățământ și locuință pentru învățători, clădite prin jefă locuitorilor din comuna Sărmaș, plasa Toplița, județul Mureș, școlile care sunt construite din cărămidă, în stil modern, acoperite cu țigla.

Încă de dimineață au început să se aduna țărani, bărbai și femei, îmbrăcați în frumoasele costume naționale adevărat românești la celea trei puncte unde sunt situate noile clădiri. După amiază șoseca cu automobilul la prima școală din cătunul Platonești, d. Dr. Petru Roșca subprefectul județului și președintele al comitetului școlar județean, însoțit de d. Ioan Puia revizor școlar, Liviu Popescu consilier județean, Ioan Cucur prețor și alte notabilități din orașul Toplița.

Oaspeții sunt primiți de populație cu strigăte de ură, iar d. Inv. Niulescu în câteva cuvinte le urează bun venit, pe urmă în sala școlii s'a oficiat serviciul divin, sfîșindu-se noua clădire de către părintele Dr. Răcoțeanu. Asemenea s'a procedat și la școala din Marcani-Fundoae. Pe urmă oaspeții urmați de popor s'au îndreptat spre școala din centru, unde la arcul de triumf, unde flăcăii drapelul național, au fost primiți de bătrânul inv. dir. Vasile Trămbițaș, care prin o vorbire înfăptuită a descris micul istoric școlar a comunei, la care a răspuns d. dr. Petru Roșca subprefect, exprimându-și bucuria văzând cele înfăptuite și la care numai din întâmplare ia parte ca reprezentant al județului.

Pe urmă în una din salele școlii s'a oficiat serviciul divin, sfîșindu-se noua clădire de către păr. protopop Codarcea V. și păr. Dr. Pacoțeanu. După acestea d. Iacob Pop notar cercual, stând în fața pietrei comemorative, adresându-se d. lui subprefect a rostit următoarele cuvinte:

Domnule președinte,
După ce din punct de vedere tehnic al edilității, s'a înfăptuit preluarea noilor clădiri, în numele comitetului de construcție, în calitate de membru, dați-mi voie ca, în mod solemn să declar predarea pentru publicitatea acestor trei clădiri compuse din 5 clase de învățământ și locuință pentru învățători, cu scopul ca, în ele să se continue apostolatul învățământului primar de stat și ca de-a pururea să fie adevărate focare, pentru propagarea culturii naționale românești, iar copilașii de țărani din această localitate, întotdeauna să-și poată câștiga cunoștințele necesare spre dobândirea fericirii lor, spre bucuria părinților, precum pentru patrie și tron, să devie cei mai fideli și devotați ostași ai neamului românesc.

Domnule președinte,
Poate că în momentul de față mulți se vor întreba cum și prin ce împrejurări s'au construit acestea clădiri, când comuna n'a dispus de mijloacele materiale necesare? Răspunsul nostru e scurt și categoric. Prin muncă și iar muncă cu multe greutăți.

Tocmai pentru aceasta nu pot trece cu vederea fără să amintesc numele tuturor tovarășilor de muncă cari dinpreună am luptat contra greutăților zilei și anume:

1. Baciul Ioan fruntașul țărani, președinte al comitetului școlar, care pe lângă munca ce-a depus-o în tot timpul construcțiilor, a donat pentru școala din Fundoae-Marcani o suprafață de un iugăr pământ.

2. Batențian Ion, harnicul și inimosul învățător care în tot timpul lucrărilor a fost adevăratul mecanic al întregii mașinării de construcție.

3. Vasile Moldovan primar comunal.

4. Suciul Dumitru, asemenea țărani fruntași, care în calitate de primar mai târziu ca membru în comitetul școlar, pe lângă munca ce-a depus-o a donat pentru școala din centru, aici unde ne găsim în momentul de față, o suprafață de un iugăr pământ.

Pe urmă am fost secundați de toți membrii comitetului școlar precum și de întreg consiliul comunal atârșându-se lângă noi și majoritatea dintre locuitori.

Domnule președinte,
Noi ne bucurăm de faptul că, am putut realiza ceea ce vedem cu ochii, dar cu aceasta n'am făcut alt ceva decât ne-am îndeplinit o datorie față de țară și neamul nostru românesc. În primul rând meritele sunt ale revizoratului școlar din județul Ciuc, la care am aparținut înainte de unificarea administrativă și în fruntea cărui se găsește luminatul

revizor școlar Nicolae Comanici, având la dreapta sa pe colegul său Nicola Lăteș subrevizor, care în continuare iarna prin zăpadă și vara prin noroi și ploaie a cutreerat pe jos aceste localități dând îndrumări și îndemnuri ceea ce a făcut să ne crească puterile chiar și atunci când eram cei mai obosiți.

Domnule președinte,
Tot prin aceasta n'am terminat opere de muncă, țin să amintesc că intelectualitatea din acest cerc notarial în colaborare cu pătura conducătoare a țărânilor din comuna Subcetate, Tărmaș și Gălațuș, sunt strict unite sufletește așa ca în fiecare clipă ne vom da silința să punem o mică petricică la consolidarea celor cinci puncte de operă națională:

1. Rădicarea moralei populorului ca caracter național patriotic, combatând zvonurile false ce răspundesc dușmanii neamului cu intenții subversive.

2. Școala. Să întărim în popor credința și dorința de-a învăța.

3. Reînvierii în popor a glasului industrial pentru ca milioanele ce le plătesc țărânilor să numai treacă frontiera țării cu atâtea ușurință ca până acum.

4. Cooperația care singura este instrumentul de-a putea face emanciparea economică și socială.

5. Școala inimii. Să ștergem din inimile tuturor românilor invidia și ințirga de care astăzi sunt stăpânite atâtea suflete românești. Aceasta să fie înlocuită cu eroismul bunătății, dreptății și cinștii.

Domnule președinte,
Venirea în mijlocul nostru și îndemmurile ce ni le ați făcut cu atâtea înfăptuire, a creat în inimile noastre noi forțe de muncă pentru viitor.

Pentru toate acestea în numele tuturor locuitorilor vă mulțumim de bună voință ce ați arătat rugându-vă ca și pe viitor să ne ocrotiți ca până în prezent contra cărui n'avem nici o îndoiială.

Dl. Petru Roșca subprefect a răspuns prin o frumoasă cuvântare descriind istoricul culturii naționale, aducând mulțumiri comitetului de construcție și locuitorilor celor ce au jefit pentru noile clădiri, îndemnând pe mai departe la muncă.

Au mai vorbit d. Nic. Comanici, revizorul jud. Ciuc, arătând munca și foloasele școlii și ce se bucură că acestea școli și după noua împărțire administrativă se găsească în bune mâini adevărate românești; do-rește mult progres și spor la muncă.

Dl. Ioan Puia revizorul școlar al jud. Mureș arată ce după preluarea acestor școli urmează desvoltarea unei munci uriașă, arătând foloasele ce poată aduce școala pentru neamul românesc și tot odată a mulțumit revizoratului Ciuc pentru munca ce-a depus-o în jurul construcțiilor.

A urmat un ospăt în localul școlii la care au luat parte și țărani fruntași.

Un răspuns

Invățătorul Gh. Rădășanu din Bogata-Băii jud. Fălcieni, își permite să atace „Cultura Poporului“ prin foaia „Vestitorul Satelor“.

Acest învățător nu poate avea decât un suflet necinstit, nu poate fi decât un om rău și o coadă de topor politic. Vorbind fără respect de „Cultura Poporului“ înseamnă că n'a citit o niciodată; astfel nu se explică răutatea față de o publicație așa de sănătoasă. Dar nu cu aceste neînsemnate omuleț vom sta de vorbă. Ne mirăm numai cum de se poate ca asemenea apucături urâte să se strecoare în „Vestitorul Satelor“? Noi totdeauna ne-am bucurat de propagandă culturală ce o duce această foaie sănătoasă și cuminte printre săteni și în loc că între aceste publicațiuni să fie o înfrățire de sentimente, să se permită oricăruie nechemat, ca să scrie de rău și minciuni despre o altă foaie tot culturală. E regretabil, ceea ce s'a strecurat în „Vestitorul Satelor“ despre „Cultura Poporului“ și credem că redacția acestei foi va rectifica această greșală fără voia ei. Așa e cinstit; altfel vom face o constatare tristă: Câteva foi culturale ce le avem în loc să-și întărească frontul de luptă între ele, să urască. Tot fapte triste în detrimentul poporului.

„Cultura Poporului“, la care colaborează Augusta noastră Regină, Sanctitatea Sa Patriarhul, mitropolitul țării, cei mai distinși învățați, să vie și să o atace un oarecare, și să se găsească o foaie întocmită de spiritul cinstit al celui ce-a fost dascălul Nicolae Stoleru, să publice bărbătește. Ce spuneti dv. d-lor redactori de la „Vestitorul Satelor“?

Prin Basarabia culturală

Una dintre cele mai frumoase zile prin care a trecut satul Nisporeni (Basarabia) a fost ziua de 24 Octombrie, când cu mare fast oficial s'a pus piatra fundamentală a „Casei Naționale“.

Dacă până acum folosul „Casei Naționale“ aici nu a fost cunoscut de unii gospodari, apoi azi nu cred că va fi vre-unul ca să nu creadă în acest locaș ca într-o adevărată școală pentru ei însuși.

Toți cred în menirea acestui locaș cu aceiași putere ca și în zilele când sub glas de tun credeau în adevărata izbândă. — Însemnătatea „Casei Naționale“ aici în satul moldovenesc își are un scop vădit.

Dacă dl. general Manolescu reprezentantul „Casei Naționale“ s'a înfrățit în gânduri înalte și fapte cu dl. Onisifor Ghibu, în ceace privește operele desfășurate apoi acestea toate nu au fost făcute decât din instinctul unei înalte datorii față de marea masă a românismului.

Pentru scopul pe care îl are „Casa Națională“, va lucra mână în mână cu Asociațiunea „Astra“ care astăzi a ajuns în fruntea asociațiilor de acest gen din întreaga țară.

Având credință că reușita deplină a unei acțiuni culturale este condiționată de sprijinirea ei pe forța încheată a tuturor factorilor culturali s'a căutat ca la serbarea punerii pietrei fundamentale a „Casei“ să păstrăm legătura cu șefii autorităților din Chișinău și reprezentanții culturii din București, cărora le mulțumim în mod solemn pentru binevoitorul concurs ce l-au dat. Drept încheiere, a acestui fapt ne place a crede că vom avea și mai departe în mijlocul nostru și cu aceeași bună voință pe capii asociațiilor culturale, binevoitori ai poporului ca și până acum.

U.

Deschiderea Parlamentului

Cu tradiționala sărbătorire, Parlamentul țării, s'a deschis în ziua de 15 Noembrie. Majestatea Sa Regele a sosit la Camera deputaților la ora 12 fără 5. Muzica a intonat Imnul Regal. M. S. Regele a intrat în Camera urmat de d. priministrul Averescu și toți ceilalți miniștri. M. Sa a fost primit cu lungi aplauze și ovațiuni de către toți deputații și senatorii.

M. Sa Regele a citit Mesajul Regal, fiind acoperit des de aplauze. Apoi a părăsit Camera cu ceremonialul obișnuit.

După amiază la ora 3 ședința Camerii a început, prezidând d. Negulescu. Mai mulți deputați din opoziție cer o nouă alegere a birourilor. Propunerea punându-se la vot cade.

Adoua zi prezidează la Camera, d. C. Braescu, vicepreședinte. Dl. Meyer Ebner, deputat evreu, vorbește despre cele petrecute la Cernăuți, susținând că astfel de fapte au drept consecință săparea unui abis între minoritari și populația majoritară. Victima de la Cernăuți rămâne „un martir al cauzei evreiești din România“.

D-nii deputați A. C. Cuza și I. Lecca, protestează: Jos de la tribună! Jos de la tribună!

D-l deputat averescan Mișu Pop: În nici o țară evreii nu trăiesc mai bine ca în România.

Preotul Pop (Bihor) aduce la cunoștința Camerei plângerea a 53 de sate din jurul Beiușului, care nici până azi n'au fost împroprietărite.

D. A. C. Cuza cere reprimarea tuturor agitațiilor și provocărilor venite din sânul populației evreiești. D-sa interpelează pe d. ministru de interne asupra acestei chestiuni, cerându-i să ia măsuri urgente contra vinovaților, printre care citează și pe d. deputat Ebner.

D. min. Oct. Goga declară că așteaptă desvoltarea interperărilor d-lor Ebner și Cuza, pentru a putea da răspunsul cuvenit.

La Senat, d. general Coandă a fost reales președinte.

D-l ministru Trancu-lăși îi aduce elogii în numele guvernului, mulțumind d. general Coandă.

Abonați Cultura Poporului

Apostolat cultural la sate

Răhău, sat uitat până acum, cu mândrie poți striga că ai fost trezit la realitate, de-o mână de înțelegători. În regiunile ardeleneghe înțelegători culturale sunt foarte puține, iar de înțelegători corale nici nu poate fi vorba. În Răhău, înaintea tuturor celorlalte sate din jur, simțindu-se lipsa unei astfel de societăți, prin sârghișta tânărului părinte N. Floca s'a înființat Societatea tinerimii adulte „Sfântul Gheorghe“, a cărei situație în fauna satelor din jur este mult învidiată. Din inițiativa neobositului diriginte (profesor de muzică la gimnaziul de băieți din Sebeș) Nicolae Lupu, s'a isbutit a se da acestei societăți un caracter cultural-muzical, recrutându-se elementele din tineretul intelectual și țărănesc din sat, membrii ai susnumitei societăți.

Zelul și entuziasmul, profesorului diriginte al corului, înmănușiat cu multă trudă, au reușit să facă să înfloască încrederea în sufletele tinerii generații. După obositoare muncă ce o prestase la catedra lui, acest cărturar însușit de-o singură idee luminarea talpei țării, se întoarce în satul lui, să-i mulțumească pe ai săi, justificându-și timpul ce a petrecut prin orașe îndepărtate. Oare câți dintre cei plecați se mai întorc să dea și celor rămași la vatră din puțina lor comoară sufletească câștigată prin sudoarea trdnicilor lor părinți îngârboviți de sarcina anilor apuși? Cei mai mulți au ajuns în viață întind perdeaua uitării peste neamul ce plutește dincolo de oraș.

Te cuprinde mirarea privind armonia, desăvârșită între tributarii muncii acestui cor mixt de 70 de persoane. Aduceau aportul lor de muncă în egală măsură tineretul țărănesc, precum și viitorii purtători ai cuvântului călăuzitor la sate, studenți, elevi și elevi, cari au răspuns la glasul dascălului lor, văzând în chemarea lui un exemplu de urmat. Se într-o zi de August a avut loc cea întâi sărbătoare corală. Zi de praznic pentru răhoveni, ziua în care țărânul nostru a fost în stare să se transpună pentru câteva clipe înălțătoare, din situațiunea tragică în care s'au lărat mai mult urmările politichismului distructiv militant, pe toate văile. Insuflețirea și munca desfășurată de merituosul inițiator au câștigat toată încrederea fruntașilor satului într'ucât însemnate este numărul aceluia cari au lipsit dela aceste clipe mărețe. Muncă uriașă pentru un om care a fost capabil să înfrânge esirile descordante ale țărânului care se prezenta pentru prima oară în fața unui auditoriu numeros întrecând cu mult numărul participanților de la nu știu ce conferință din centrele ardeleneghe. Atmosfera aceea disciplinată și execuția perfectă a cântecelor și pieselor foarte potrivit

alese smulgeau cuvinte de admirație din gura celor de față.

Străduințe în vederea realizării unui scop măreț! Reconștința noastră cuvenită celor ce s'au jefit pentru înfăptuirea idealului milenar am întârziat să-le-o închinăm. Poate am fi întârziat și mai mult. Dar glasul profesorului n'a strigat în pustiu, căci prin colaborarea tuturor s'au pus bazele fondului monumentului eroilor căzuți pe câmpul de onoare. Dar această activitate extrașcolară nu s'a mărginit numai la trezirea din letargie a unui singur sat, ci falanga aceasta de oameni simțindu-și misiunea mai largă, și-a întins-o asupra întregii împrejurimi. Astfel au colindat vre-o câteva sate din jur, îndeplinind un adevărat apostolat cultural. Acești peregrini își vesteau prezența lor, în bisericile locale, prin răspunsurile corale ale liturgiilor și prin predica îndrumătoare cu sfaturi creștinești ale teologului Secaș, urmând a se executa pentru după prânzul zilei programul ședinței fixat pentru fiecare sat în parte.

Satele cari au avut fericitul prilej a simți emoția câtorva clipe înălțătoare, sunt în ordinea în care au înțeles a asculta cuvântul: 1) Laz, comună de a cărei înțelegere și interes pentru orice manifestare de acest gen am rămas impresionați. 2) Săseștii apoi 3) Călnic și abea departe, Cut. În fiecare din aceste sate s'au jefit câteva clipe pentru memoria celor „plecați într'u Domnul“ înființându-se câte un fond cu caracterul celui din Răhău. Prin această activitate desfășurată într'un timp atât de scurt ne-am năzuit să aducem țărânului nostru o schimbare în șirul clipelor la fel. Și foarte satisfăcânduși și mulțumimii putem declara că am reușit. Am alungat din mintea țărânului pentru căiva timp figura spălăcită a banalului „domn“. Căci „domnul“ apărea la sat numai când cerșea vot, deșerta urna și apoi dispărea numai arătându-se până la alt prilej cu scop similar.

Ion Burdulea.

Limba maghiară la primăria din Satu-Mare.

În țara noastră a tuturor pactărilor politice cu minoritarii, ce n'au niciun rost de cât învățării de partid, o vedem și pe aceasta: că noul consiliu comunal al orașului Satu-Mare, a votat cu 22 voturi pentru și 3 contra, introducerea limbii maghiare în primărie.

Se poate o mai mare îndrăzneală față de statul român?

În care țară se mai poate întâmpla asemenea fapte cari jignesc prestigiul limbii oficiale și de stat?

Nu mai la noi ca la mineneal

Știri din București

Față de numărul considerabil al studenților ce se înscriu în fiecare an la diferite facultăți, vechile clădiri, devenite neîncălzite au început să fie înlocuite prin altele noi. Astfel, în ziua de 15 Noembrie a avut loc inaugurarea noului palat al „Academiei de înalte studii comerciale și industriale” din București.

Služba religioasă a fost oficiată de arhiepiscopul Tit Simerda, vicarul patriarhiei, la orele 10 a. m.

I. P. S. Miron Cristea, patriarhul, luând cuvântul face istoricul industriei românești.

Într-un timp — nu așa depărtat — era dezvoltată industria casnică și țărânul nostru își făcea singur toate obiectele de cari avea nevoie în viața lui de țară. Mai târziu, bazată pe zăcămintele de petrol și cărbuni minerali, a luat naștere o industrie mai mare, ale cărei produse impuneau — implicit — dezvoltarea comerțului.

În războiul mondial, factorul principal care a învins, a fost, — pe lângă materialul de oameni, — industria.

Comerțul și industria trebuiesc naționalizate — adică identificate cu interesele și aspirațiile unui popor.

Unde comerțul și industria națională înflorește, acolo înflorește și es la iveală cu toate calitățile sufletești ale poporului, literatura și artele frumoase; toate trebuiesc să se dezvolte după firea neamului, pentru ca nota specifică să fie cunoscută civilizației mondiale.

Făcând eforturi dezvoltării industriei și comerțului românesc în acest fel, I. P. S. termină binecuvântând „generația de azi și din viitor a acestei Academii”.

Di Angelescu, rectorul Academiei de comerț și industrie, mulțumesc celor cari și-au dat obolul pentru ridicarea acestui măreț palat, arătând străduințele prin cari s'a ajuns la realizarea acestui fapt.

A mai vorbit dl dr. Cerchez, președintele comisiilor de comerț din București, și dl Berlescu, ministru de industrie. Dsa aduce omagiu M. S. Regelui, sub a cărui glorioasă domnie a fost ridicat lăcașul de cultură. Arată că țara noastră fiind repusă în drepturile ei imediat după marele război, prin muncă trebuie să se ridice la locul ce îl merită între popoarele civilizate vădită.

Printre cei prezenți, cari au icalit cartea de aur a Instituției, observăm prezența dlor miniștri: Trancu-lăși, Lapedatu, general Mircescu, dñii Vintilă Brătianu, dr. C. Angelescu, Ștefan Popescu, directorul ziarului Universul, general Moșoiu, dñii profesori universitari N. Iorga, Mrazec, Popovici, Băznoșanu, Gh.

Taşcă și numeroși asistenți militari și studenți.

Solemnitatea a luat sfârșit la ora 1 p. m., în mulțumirea tuturor cari au luat parte la măreața operă de bine obștească și națională.

Ion Martin.

Cronica gălățeană

Liga Culturală, secția Galați, nu scapă nici un prilej, spre a nu-și scoate în lumină activitatea sa pe tărâmul cultural și patriotic. Aștel în ziua de Sf. Arhangheli Mihail și Gavril, a organizat o pioasă comemorare pentru pomenirea mucenicilor neamului nostru: Mihai-Voievod, Mihail Kogălniceanu și Mihail Eminescu. Serbarea s'a început la Catedrala orașului, unde P. S. Sa Episcop Cozma al Dunării-de-jos cu întregul cler episcopal au oficiat un teadeum în prezența autorităților civile și militare, elevilor școlilor secundare și a numerosului public ce a ținut să ia parte la această înălțătoare serbare. După terminarea serviciului divin, d. Aurel Scurtu, președ. Ligei Culturale prin cuvinte bine simțite a arătat meritele și faptele patriotice ale eroilor pomeniți; de asemeni d. G. Sachelarie a vorbit despre faptele de arme ale lui Mihai-Viteazul când a întâmpnit pentru prima dată unirea cu Ardealul. Muzica militară a intonat „Imnul Regal” și „Pe al nostru steag” în ovațiunile multimei. După trecerea în revistă a trupelor întreaga procesiune în frunte cu membrii Ligei Culturale și a Universității Populare, au mers în centrul orașului la Parcul Municipal și au depus flori și coroane la statuele lui M. Kogălniceanu și Eminescu. Cu concursul școlilor secundare s'a organizat după amiază la Teatrul Paradis un frumos festival. Dl profesor Const. Calmuschi a vorbit despre viața și însemnătatea lui Mihai Viteazul. D. N. N. Lengucianu a vorbit despre personalitatea lui Mihail Kogălniceanu iar studentul Grăciun a vorbit despre poezia lui Eminescu. Elevii și eleve au citit pagini din Bălcescu și Kogălniceanu și au recitat poezii de Eminescu. Corul Seminarului Sf. Andrei a întretinut publicul prin frumoase cântece.

— În ziua de 31 Octombrie a apărut la Galați „Svastica” organul L. A. N. C. regională Cuza-Vodă; ziar pentru propagandă cultural-națională pus sub șefia dlui prof. Const. Calmuschi președintele Universității Populare din Galați. Dorim conducătorilor acestui ziar succes desăvârșit pe drumul spinos ce au de urmat iar ziarului cititorii și viață lungă.

I. Dimitriu.

Untura de pește.

Cea mai bună e cea blondă și mai ușor de luat. E bună pentru copiii rahitici, limfatici sau scrofulo-tuberculoși; bună pentru tuberculiza pulmonară a adultului, osteomalacie, diabet complicat cu tuberculoză etc. etc.

Se ia pe gură, prin injecție (Gadyl Wassermann, un preparat italian foarte bun), și se unge pielea în anumite boli de piele.

Se ia simplu, sau sufe formă de marmeladă, cu sirop, cu bere, cu zămă de varză, cu zămă de lămâe, cu sirop de iodur de fier, cu fosfat de calciu, cu extract de malt etc. etc.

Copiii li se dă untură de pește de la vârsta de 15 luni. Dela această vârstă până la 3 ani, o linguriță pe zi.

Dela 3—5 ani 2 lingurițe pe zi. Dela 5—10 ani 30—40 gr. pe zi (o lingură).

Dela 10 ani 2 linguri pe zi. Untura de pește se dă iarna și puțin înainte de fiecare masă. Pentru un adult este suficient 2 Kgr. pentru o iarnă.

Untura de pește (nefalsificată) este un foarte bun medicament care aduce foloase mari sănătății omului.

Dr. A.

Din Zălau

Invățătorii membri ai cercului cultural „Treznă” s'au întrunit pentru prima dată în anul acesta școlar în comuna Treznă.

Dimineața au luat parte în corpore la serviciul divin, după care s'au adunat în sala școlii primare.

Dl Alex. Coșușii directorul școlii primare din Treznă și președintele cercului a deschis adunarea subliniind scopul frumos ce-l urmărește acest cerc prin prelegerile populare la sate.

Dl Ioan Maxim învățător în Treznă a ținut o lecție practică despre ținuturile Crișurilor.

„Doșora Anuța Mureșan învățătoare în Treznă a ținut o conferință cu subiect din geografie.

„Despre necazurile poporului” a vorbit d. Ștefan Varga, inv. în Chi-chișa, iar d. Ioan Iordach: ziaist, economul desp. central județean al „Astrei” a îndemnat poporul să-și dea copii și pe la meserii.

D. Traian Costea prețul comunei Treznă a propus ca să se facă o vie propagandă pentru a putea elimina cu timpul barbarismele atât de multe, ca ploaia de ciuperci din limba noastră, ca astfel să obținem unitatea noastră lingvistică. Aceasta s'ar ajunge mai cu succes prin localizări de piese, cari ar ridicoliza defectele de limbă.

Ion Delaschei.

Apel către cititorii noștri.

Iubiți prieteni, Ne aflăm într-o situație foarte grea, când presa românească — numai cu numele — e în mâna străinilor, cari ne încondeiază în fițucile lor cum le vine la socoteală, fără nici un pic de rușine și bun simț. Mereu vezi cum ies ca ciupercile după ploaie aceste fițuci murdare scrise decine știe ce șgărie hârtie și măzgălie cu tu felul de chipuri porcoase, ca să veselească și să instruească tinerele vârstare de pe băncile șc. secundare și primare.

În fața puhoiului de fițuci stă, ca o santinelă, care-ar zice: „Stați, până aici, mai încolo să nu treceți!” zic stă „Cultura Poporului”, care trebuie ajutat, căci este a noastră, a tuturor celor cari simțim românește, și mai avem o credință în Dumnezeu.

Prietenui Dv. care vă roagă, V. Săndulescu Topolizza învățător, jud. Neamț

Sfat.

Intr'o zi se întâlnesc doi români. Dint'una ntr'alta încep să vorbească despre nevoile lor.

— De, nene Ioane! — zice unul dintre ei — dacă n'am boi și am pământ tot nimic. Baremi de-ași avea pământ mai mult, da'cu-o palmă de loc ce să fac? Nu tu ban, nu tu mămăligă, cu ce să-1 muncesc? Când să-1 bag în pătul la eules, îl și dau aă-mi astup găurile. Del spune dacă mai este de trăit!

— Mă Stane! Dacă te vâieți tu, — ce să mai zic de alții cari n'au pământ nici de casă! S'apoi ce dracu nici atâta lucru n'ai știut? Ia boi pe dătorie!

— Da când îi plătesc? — Când îi plătești! Iacă faci și tu cum poți: odată când ai avea, odată când n'ai avea și altădată când ai muri, — așa că te scapi de dătorie.

Auzit în Brabova-Doljiu de Ion Martin

INFORMAȚIUNI

ÎN ZILELE de 29, 30 Noembrie și 1 Decembrie, se va ține la Iași, congresul general al studenților române. Vor lua parte cam 10—15 mii de delegați din toată țara.

LA BUCUREȘTI a încetat din viață d. Al. Constantinescu, fost în numerate rânduri ministru și unul din membrii de frunte a partidului liberal. Guvernul îi va face funeralii naționale.

CITIȚI CEA MAI folositoare bibliotecă „Sămănătorul” din Arad. Se editează cărțile cele mai sănătoase scrise de cei mai buni scriitori ai noștri. Sunt broșuri de 5 și 10 lei. Cereți catalogul gratuit ca să alegeți broșurile de la Biblioteca „Sămănătorul” Editura Diecezană în Arad (Ardeal).

D. GENERAL AVERESCU a făcut următoarea schimbare ministerială: dl general Coandă încetează de a fi ministru fără portofoliu, dsa fiind președinte al Senatului.

D. general Rășcanu a fost numit ministru fără portofoliu, cu misiunea de a se ocupa de administrarea Basarabiei.

APĂRUT ÎN biblioteca „Sămănătorul” din Arad, No. 142 și 143: *In cerdacul casei bătrânești*. povestiri de Const. Cehan Racoviță Cereți cartea dela foaia noastră, prețul 10 lei plus 2 lei porto poștal. SOCIETATEA academică Junimea din Cernăuți va inaugura Vineri seara 26 Noembrie în sala festivă a Casei Germane, al 49-lea an de activitate.

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, bibliotecă, cluburi și localități publice abonamentul este 40 lei. Pentru sprijinitorii foaiei minimum 500 lei.

Ateneul popular Tatarasi

Acet așezământ de cultură din Iași, în pragul ermiei și-a început activitatea sa.

În acest scop vor avea loc, în sala Ateneului, de două ori pe lună, șezători artistice și culturale, care au dat așa de bogate rezultate până acum. Prelegerile de universitate populară vor continua și anul acesta, câte trei pe săptămână, începând dela 15 Noembrie 1926.

Echipe de propagandă culturală a Ateneului, sub auspiciile Fundației Culturale „Principele Carol”, își va urma deasemenea opera sa, prin șezătorile ce se vor da în centrele mai importante din Moldova, Bucovina și Basarabia.

Comitetul general al Ateneului a hotărât apoi sprijinirea editării unei gazete ca caracter cultural, redactată într-o formă aleasă și într'un grai neaoș românesc. Biblioteca populară a Ateneului, care cuprinde un mare număr de cărți alese, va fi pusă gratuit la îndemâna iubitorilor de lectură sănătoasă. Se va da o și mai însemnată luare-aminte cinstirii și păstririi datinelor, în care scop se va edita o broșură.

Solemnitatea deschiderii șezătorilor a avut loc Duminică 7 Noembrie după amiază. Dl prof. univ. I. Simionescu, cunoscutul savant și propagandist cultural, a vorbit despre „Conștiința Națională”, începând astfel a 7-lea ciclu de conferințe organizate de Ateneu.

Cărți și reviste primite:

Biblioteca Hasdeu: No. 1. Ce este spiritismul? (Teorie și practică) de Anatolia. Prețul 20 lei. Depozit la: Inginer Aurelian Ionescu în Brăzești (Ilfov).

Ramuri, revistă literară, anul 20 No. 7—9 (Iulie-Septembrie), Craiova Palatul „Ramuri”.

Gândul nostru, anul 5 No. 10 și 11. Iași, str. Bărboi 9.

Răzeșul, anul 1 No. 9 pe Octombrie. Bârlad, Cuza Vodă 258.

Țara noastră anul 7 No. 46, Cluj. Piața Cuza Vodă 16.

Reașterea, anul 5 No. 10 pe Octombrie, Craiova Cuza Uodă 114.

Biserica Ortodoxă-Română, anul 52 No. 9 pe Septembrie București, Sf. Sinoed, str. Antim.

Grafica Română, anul 4 No. 45—46, Craiova Bulevardul Mihai Bravul 4.

Foaia Tinerimii, anul 10 No. 22, București str. Carol 10.

Palatul Justiției, anul 9 Nr 7—8, București Bulevardul Academiei 1, Constineana, anul 10 No. 46, Cluj Piața Cuza Vodă 16.

ARON LAZAR

Croitor civil și militar

Prețuri modeste, servește prompt și conștiincios

Cuj, Str. N. Iorga 2

Coafor de dame

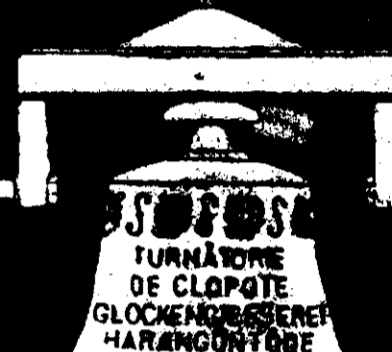
Cel mai mare magazin în toate specialitățile IULIU MUSSA CLUJ, Str. Memorandului 10.

Triori și Mașini de sortat cereale Mașini de tăiat sticle

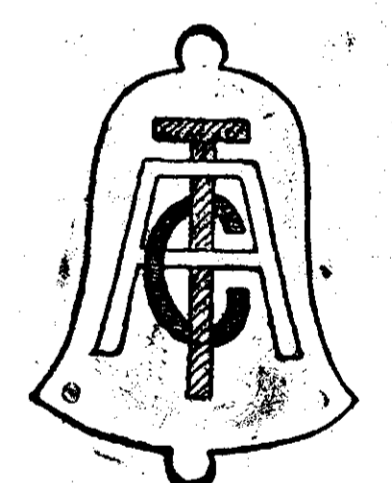
produce și vinde efitn Fabrica de mașini

And. Rieger S. A. Sibiu

NOVOTNY

TIMISOARA

Răspândiți Cultura Poporului

Telefon 105. Telefon 105.

RADIO ALEXI ȘI VASS

Inginer diplomat

CLUJ, Strada Londrei Nr. 21.

Aparate de recepțiune și emisiune pentru amatori, Instalațiuni complete de posturi cu cadru sau antenă, Piese detașate engros și endetail pentru Superheterodyne, Ultra și Tropodyne, Audionete, Reinartz, Low-Loss etc. marcă Americană, Germană, Engleză, Suedeză etc., etc. Lămpi de recepție. Accumulatori speciali, Kit-uri complete pentru construcție. Instrucțiuni practice și teoretice gratuite. Desemne de construcție.

Atelier și laborator pentru montare și reparațiuni.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI

coafor de dame și manicare Spală, ondolează și văsoște părul. Face și alte lucruri în păr. Tunde după moda nouă: Etan și Bubi CLUJ, Piața Unirii 22 (în curte)

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:

bere albă mult apreciată

„URSUS”

berea neagră specială

„HERCULES”

a fabricii de bere „CZELL” din Cluj

Se găsește pretutindenii